

Zilahiné Szegő Viktória és Osztheimer Erika

Környezetvédelmi nevelés a 2. osztályban

Éves tervezet

Szeptember

Fedezzük fel a szeptemberi erdőt. Cél a gyerekek érdeklődésének felkeltése irányított program alapján. A megfigyelés, megismerni vágyás képességének kialakítása. A természet változásainak megfigyelése szeptemberben.

1. Séta

- ❖ Felkészülés a kirándulásra. Mi legyen a hátizsákunkban? Hogyan öltözködjünk? Mit vigyünk magunkkal?

Az erdő élőhely. Viselkedésünkkel ne zavarjunk semmit, ami ott él. Szabályok megfogalmazása. Az erdő fohásza.

AZ ERDŐ FOHÁSA:

VÁNDOR, ha elhaladsz mellettem, ne emelj rám kezet!

ÉN VAGYOK tűzhelyed melege hideg, téli éjszakákon

ÉN VAGYOK tornácod barátságos fedele,
amelynek árnyékába menekülsz a tűző naptól,
és gyümölcsöm oltja szomjadat.

ÉN VAGYOK a gerenda, amely házadat tartja,
én vagyok asztalod lapja,
én vagyok az ágy, amelyben fekszel
a deszka, amelyből csónakodat építed.

ÉN VAGYOK házad ajtaja, bölcsőd fája, a koporsód fedele.

NE BÁNTS!

- ❖ A turistákat, kirándulókat segítő eszközök, létesítmények az erdőben (turistajelzések, esőház, tűzrakóhely stb.)
 - ❖ Az iskola erdőjének bejárása, megismerése. Érzékszerveink, melyek segítenek az erdő megismerésében, felfedezésében.
- A kirándulás után Ötletbörze: Mit tehetünk az erdőnkért? Mit tennénk az erdőnkben szívesen?

A felvetett ötletek listába rendezése megvalósíthatóságuk alapján. Tervek készítése a megvalósításhoz. A témával az év folyamán folyamatosan foglalkozunk a megbeszéltek alapján.

MONDÓKA:

„Dib, dáb, daruláb, tarka disznó mezétláb,
én elmentem az erdőbe tölgyfa karót szedni,
utánam jött Beke bácsi hátba veregetni.
Dib, dáb daruláb, tarka disznó mezétláb, eredj ki te hát!”

2. Séta

Az erdő, mint élőhely. Növények megfigyelése. A növények szerepe a természetben, életfeltételeik, felhasználásuk.

A növények típusai, megjelenési formái (fás- és lágyszárú növények, lombhullatók és örökzöldek).

- ❖ Növényfelismerés (tölgy, bükk, mogyoró). (Kapcsolat az olvasókönyvvel, Ok. 24-25. o.)
- ❖ Csoportmunkákban vizsgáljuk a fák méretét, a lombkorona alakját, a fák törzsének vastagságát, a fakéreg színét, mintázatát.
- ❖ A lehullott levelek mennyiségének megfigyelése. Levelek gyűjtése. A gyűjtött levelek színének, tapintásának, nagyságának, alakjának és szélének összehasonlítása.
- ❖ A levelek lepréselese.
- ❖ Képzalkotás a levelekből (ritmus és/vagy állatfigurák).
- ❖ A növények készülődése a télre – Megfigyelés, beszélgetés.

MONDÓKA:

„Esik eső, csepereg, Megáznak a gyerekek.
Sáros lesz a kis cipő, Vizes lesz a főkötő.
Esik eső, u-ju-ju, Hozzá még a szél is fú,
Ha esik is, mindhiába, El kell menni iskolába.
Esik eső, csepereg, Sárga levél leperereg.
Elcsendesül már az erdő, Vége felé az esztendő.
Ess, ess, esőcsepp, Szomjas a föld, itasd meg.”

Október

Az erdő, mint a táj része. Az erdő, mint élőhely.

3. Séta

- ❖ Milyen állatok laknak az erdőben? Emlősök, madarak összehasonlítása (testfelépítés, kültakaró, szaporodás, életmód). Ízeltlábúak, puhatestűek az erdőben (poszméh, hangya, pók, róka, mókus, cinege).
- ❖ Az állatok nyomainak keresése. Lábnyomok kiöntése gipszből.
- ❖ Az őszi időjárás hatása az állatokra. Az állatok készülődése a télre. (Búvóhelykeresés, élelemgyűjtögetés, vastag zsírréteg ill. bunda növesztése.)
- ❖ Itt telelő és költözőmadarak. (Ok. 35. o.) (cinege, daru, gólya)
- ❖ Állathang- illetve mozgásutánpótlás, rajzkészítés.

JÁTÉK: Mókuskáim, ki a házból..., Kakukkjáték)

4. Séta

Az erdő, mint éléskamra – termékek gyűjtése.

- ❖ A gyűjtés szabályai. Ehető növények, gyógynövények, mérgező növények. Egészséges életmódra nevelés. Hogyan fogyasztjuk őket? (gombák, gyümölcsök, dió, mogyoró, szeder; csipketea készítése)
- ❖ A gyűjtött növények, termékek vizsgálata.
- ❖ Képmontázs a gyűjtött növényekből, levelekből. Az erdő színei. Játék a színekkel.
- ❖ Az emberi tevékenység nyomai a természetben. A környezeti szennyezés hatásai; példák gyűjtése. Hogyan óvhatjuk mi az erdőt? Öröm- és bánatpontok az erdőben.

ÜNNEPEINK: SZÜRET □ „Ősz a hegyen” rendezvény. (Már hagyomány az iskolában, hogy minden napközis csoport készít egy gyümölcskosarat, amikből kiállítás rendeznek, majd egy rövid műsor után vendégül látják a szülőket egy kis teázós, süteményes beszélgetésre.)

JÁTÉK: Lipem-lopom a szőlőt...

November

5. Séta

- ❖ Öröm- és bánatpontok.
 - ❖ Közlekedés okosan és biztonságosan, és udvariasan. (Ok. 55. o.)
 - ❖ A tömegközlekedés szabályai.
 - ❖ Drámajáték: utazunk.
- Kisállatok a lakásban. (kutya, macska, tengerimalac stb.). A kisállattartás szabályai. (Ok. 62. o.)

ZENEHALLGATÁS: „Nálatok, laknak-e állatok...”

6. Séta

Hogyan készülődik a természet a télre. Séta a novemberi erdőben.

- ❖ Hogyan várják a telet az állatok és a növények?
- ❖ Hogyan segítsünk átvészelni a telet? Búvóhelyek – etetők a ház körül és a természetben. Kapcsolatfelvétel a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel.
- ❖ Etetők készítése, lehetőleg újra hasznosítható anyagokból. A kész etetők kihelyezése az erdőbe. Mit tegyünk az etetőbe? Milyen madarat mivel etessünk? Téli eleség készítése.
- ❖ A rendszeres téli etetés megszervezése: mivel, ki, milyen rendszerességgel jár ki az etetőkhöz; fedezet előteremtése.

KÉZMŰVESSÉG: gyapjúmadarak készítése, papírképek hajtogatása, állatok készítése fonalból körmöcskézéssel.

December

Beköszöntött a tél.

- ❖ A tél jellemzői: rövid nappalok – hosszú éjszakák, időjárás, téli csapadékfajták.
- ❖ A hó és a jég. Kialakulása, szerepe, jelentősége, haszna és kára, szennyezettségének vizsgálata.

KÉZMŰVESSÉG: hópehely rajzolása, nyírása.

MONDÓKA:

Varjú károg, fúj a szél,
Esik a hó, itta tél.
Jaj de nagyon hideg van,
Ropog a hó alattam.
Vígán csúszik a kis szán,

Most örülök igazán.

7. Séta

- ❖ Téli sportok az erdőben (hógolyózás, hóemberépítés, szánkózás stb.).
- ❖ A téli erdő állatai, madarai. Gyakorlati madárvédelem: folyamatos etető tisztítás, feltöltés, megfigyelés. Madárkarácsony.
- ❖ Téli fák: fenyők. Örökzöldek.
- ❖ Játékos vetélkedő növényekről-madarakról.
- ❖ A természet és a művészet – játékok, vers, zene, szólások, stb. (Szabó Lőrinc, Móra Ferenc, Lázár Ervin, Kányádi Sándor műveinek segítségével –ok.)

ÜNNEPEINK: MIKULÁS, KARÁCSONY (A fény születése)

8. Séta

Karácsonyi Gryllus Vilmos koncert

Január

Az idő változása a természetben.

- ❖ Az évszakok múlása, a születéstől a halálig elmúló idő.
- ❖ Évforduló, hétforduló, napforduló.
- ❖ Évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok változása. Éjszakai és nappali állatok.
- ❖ A mi napirendünk. (Ok. Birtalan: Üzenet; Sípos Júlia: Hónapok)

MONDÓKÁK: Év múlik, évet ér...; Hétfőn egy szem makkot leltem...
Január elől jár...

9. Séta

Mit csinálnak a növények és az állatok télen?

- ❖ Nyomkeresés, nyomfelismerés a hóban.
- ❖ Érzékelő játékok a szabadban (látás, tapintás, hőérzékelés, szaglás, ízlelés, hallás), az erdő kincsinek felhasználásával.
- ❖ Szoborjáték (jégszoborként állnak).
- ❖ Virághagyma ültetés – a fejlődő virág megfigyelése.
- ❖ Erdő- és vadgazdálkodási ismeretek. A vadvédelem gyakorlati eszközei. A tél hatásai az erdőre. Téli erdészeti munkák.
- ❖ Beszélgetés az erdész munkájáról.

ÜNNEPEINK: A MAGYAR KULTÚRA NAPJA – versírás, verstanulás.

Február

Környezetszennyezés – környezetvédelem. Az ember és a természet.

- ❖ Lakóhelyünk, közeli és távoli környezetünk. (Ok.: A három kismalac és a farkas)
- ❖ Házak természetes anyagokból.

10. séta

- ❖ Az iskola környékének bejárása: öröm-bánat térkép készítése.
- ❖ Mit tehetünk környezetünk szebbé, jobbá tételéért? – beszélgetés.
- ❖ Sérülések, bal-esetmegelőzés az erdőben és otthon. Egészségünk védelme. A helyes fogmosás, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, táplálkozás, friss levegő. Az erdő jótékony hatása szervezetünkre.
- ❖ Táplálkozás – tápláléklánc az erdőben.

ÜNNEPEINK: FARSANG – télűzés, téltemetés. Álarcok, maszkok készítése. Farsangi multság. Népszokások.

Március

Az erdő, mint élő és lakóhely.

Ébredzik a természet. (Ok. 158. o.: Devecseri Gábor: Tavaszhívogató).
Változások az erdőben (időjárás, nappal és éjszaka változása).

- ❖ Rügyfakadás, első tavaszi virágok. A növények fejlődése. Bab csíráztatása a teremben.

11. séta

- ❖ Keressük az ébredő természetre utaló jeleket az erdei séta során. A csírázás megfigyelése a természetben.
- ❖ A vonuló madarak érkezése (Ok.: Gárdonyi Géza: Gólyák)
- ❖ A rovarvilág ébredése. Vizsgálódás nagyítóval.
- ❖ Életjelenségek: fejlődés a szabadban (légzés, táplálkozás, mozgás, növekedés, fejlődés, szaporodás, pusztulás) a növényeknél és az állatoknál. (Ok.: Mikszáth K.: Madárfészek)
- ❖ Az erdő szintjeinek a megnevezése rövid magyarázattal.
Az erdő lakói.
- ❖ A kullancs: Hogyan előzhetjük meg a kullancscsípés okozta betegségeket? (Megfelelő öltözködés, este a testünk átvizsgálása; agyhártyagyulladás ellen létezik megelőző védőoltás, a Lyme-kór pedig antibiotikummal gyógyítható.)

ÜNNEPEINK: MÁRCIUS 15. Készülődés: csákó, kokárda, kard készítése.
Megemlékezés.

MÁRCIUS 22. A FÖLD NAPJA: Készülődés a föld napjára – rajzkészítés
környezetvédelmi témákban.

12. séta

Látogatás egy Föld napja alkalmából megtartott rendezvényen.

Április

13. séta egy közeli rétre (l Anna-rét).

- ❖ A rét életének a megfigyelése. Vizsgálódás nagyítóval. A mező növényei. (Ok. Simai Mihály: Tavaszi dúdoló; Kányádi Sándor: Meddig ér a rigófütty?)
- ❖ A lágyszárú és fásszárú növények összehasonlítása, lágyszárú növények gyűjtése
- ❖ . A növények részei: gyökér – szár – levél – virág - termés.
A növénygyűjtés, növénytartósítás szabályai.

ÜNNEPEINK: ÁPRILIS 23. A KÖLTÉSNET NAPJA □ versek olvasása, tanulása a természetről.

14. séta

Séta a Dunapartra.

HÚSVÉT – tojásfestés többféle technikával, verstanulás – locsoló- és fogadóversek, népszokások.

15. séta

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum húsvéti kiállításának megtekintése.

Május

Mérések az iskolában és a szabadban különböző tárgyakkal, mennyiségekkel.

16. séta az erdőnkben

- ❖ (Ok.: Bálint Ágnes: Tavaszi kirándulás) – olvasás, beszélgetés a padoknál.
- ❖ Mérjük hosszúságot (gyalogút szélessége, hossza két fa között, fatörzs nagysága stb.), tömeget (összegyűjtött levelek, gallyak, kavicsok tömege stb.), úrtartalmat (az előző séta után lehullott eső mennyisége, a séta alatt elfogyasztott innivaló mennyisége stb.).

ÜNNEPEINK:

ANYÁK NAPJA - ajándékkészítés, műsor az édesanyáknak.

MADARAK ÉS FÁK NAPJA (május 11.) – megemlékezés.

- ❖ Madárhangok, állathangok megfigyelése, rögzítése diktafonra. Miért énekelnek a madarak?

17. séta

- ❖ A közeli vizes élőhely tanulmányozása. Eszközök: nagyító, dunsztos üveg, merítőháló. (Margitsziget – halastó, Feneketlen-tó)
- ❖ A víz szerepe, körforgása.
- ❖ A víz védelme, jelentősége.

Június

A nyár első hónapja. Az időjárás változásai.

Tisztább környezetünkért.

❖ Mit sikerült megvalósítanunk az éves terveinkből, - közös beszélgetés, az éves munka értékelése.

❖ Mit tehetünk környezetünkért?

❖ A szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás fontossága. – Séta a Böszörményi úti hulladékudvarba. (18. Séta). Szelektív hulladékgyűjtő szigetek az iskola környékén.

❖ 19. Séta a Várhegy Duna felőli oldalán. □ Ismerkedés Budapest nevezetességeivel. Nevezetes épületek a Duna két partján.

❖ 20. Séta □ Barlangászás a Szemlőhegyi-barlangban.

❖ Készülődés a nyárra.

Tervek, programok. Balesetmegelőzés. Időbeosztás. Megfigyelési szempontok, ötletek.